

Leseveiledning til 02.03

Fortsetter på konsumentens valg mellom goder:

Hva er det beste valget for konsumenten gitt at hun må holde seg på budsjettbetingelsen? Indifferenskurvene (IK) bestemmer konsumentens preferanser. Konsumenten ønsker å komme lengst mulig ut i godediagrammet (mer av godene er alltid bedre) – dvs på en IK lengst mulig ut - men valget må ligge langs budsjettlinja.

Det beste valget er der hvor en IK tangerer budsjettlinja: Her er helningen langs en IK lik helningen langs budsjettlinja (def. av tangens)

Vi vet at helningen langs budsjettlinja forteller oss hvor mye en enhet mer av gode 1 koster i enheter av gode 2. Helningen langs IK forteller hvor mye konsumenten er villig til å betale for en enhet mer av 1 målt i enheter av 2. Det optimale valget er altså slik at marginal betalingsvillighet for gode 1, målt i enheter av 2, er lik prisen på gode 1 målt i enheter av 2.

Noen kommentarer til lærebokas fremstilling av konsumentens tilpasning (stoff fra forrige forelesning):

Kapittel 4:

4.1-4.2 forklarer indifferenskurver grundig, og er derfor sentralt. "Goods vs bads" s.104-106 er unødvendig for våre formål – kan droppes.

4.3 Substitution between goods: Viktig å forstå Marginal Rate of Substitution (MRS). "Special cases" s. 112-114 skal vi ikke bruke, men er greit å lese gjennom for forståelsens skyld.

4.3 Vi skal ikke bruke nyttefunksjoner direkte, men greit å forstå hva det betyr at vi bruker såkalt ordinal nytte, og fortså sammenhengen mellom nyttefunksjonen og Marginal Rate of Substitution.

Kapittel 5:

5.1 Om budsjettbetingelsen – les!

5.2 og ut kapitlet: Om konsumentens valg. Les raskt gjennom, men forelesning 01.03 og seminaroppgaver gir informasjon om hva som er viktig å kunne.

Nye temaer: B&W 10.1-10.3

Fordeling av konsum over tid

Nåverdi

**Anvendelse av konsumentteorien:
Fordeling av konsum over tid.**

Hvordan bestemmes fordeling av konsum over livsløpet?

Problem:

Ønsker ofte jevnt konsum, men inntektsstrømmen er ujevn

Lav inntekt som ung og gammel, inntektsopptjening midt i livet

Mer konsum i en periode innebærer lavere konsum i andre perioder.

Hva koster det å konsumere i dag ?

Alternativkostnaden ved å konsumere en krone mer i dag er hva vi kunne få ved å spare en krone til neste periode, dvs $1+r$.

Hvordan vil endringer i r påvirke vår fordeling av konsum over livsløpet?

Vi skal se på et individ som lever i to perioder.

Forenkling i forhold til læreboka: Skal gjennomgå (i) bare inntekt i periode 2, og (ii) bare inntekt i periode 1. Læreboka ser på et individ som har inntekt i begge perioder.

Antar at individet kan låne og spare til rente r . Lån i periode 1 er bare begrenset i at lånet må tilbakebetales i periode 2.

Fordeling av konsum på to perioder:

c_i = konsum i periode i , $i=1,2$

y_i = inntekt i periode i , $i=1,2$

s_1 = sparing (bare i periode 1)

r = rente

Budsjettbetingelsen

$$c_2 = y_2 + (1 + r)s_1$$

Definisjon av sparing $s_1 = y_1 - c_1$. **Setter dette inn i budsjettbetingelsen og får:**

$$c_2 = y_2 + (1 + r)(y_1 - c_1)$$

A. Student: $y_1 = 0, y_2 > 0$

B. Yrkesaktiv : $y_1 > 0, y_2 = 0$

Budsjettlinje for student:

$$c_2 = y_2 - (1 + r)c_1$$

$$\frac{\Delta c_2}{\Delta c_1} = -(1 + r)$$

= pris på konsum i periode 1, målt i enheter i konsum i periode 2

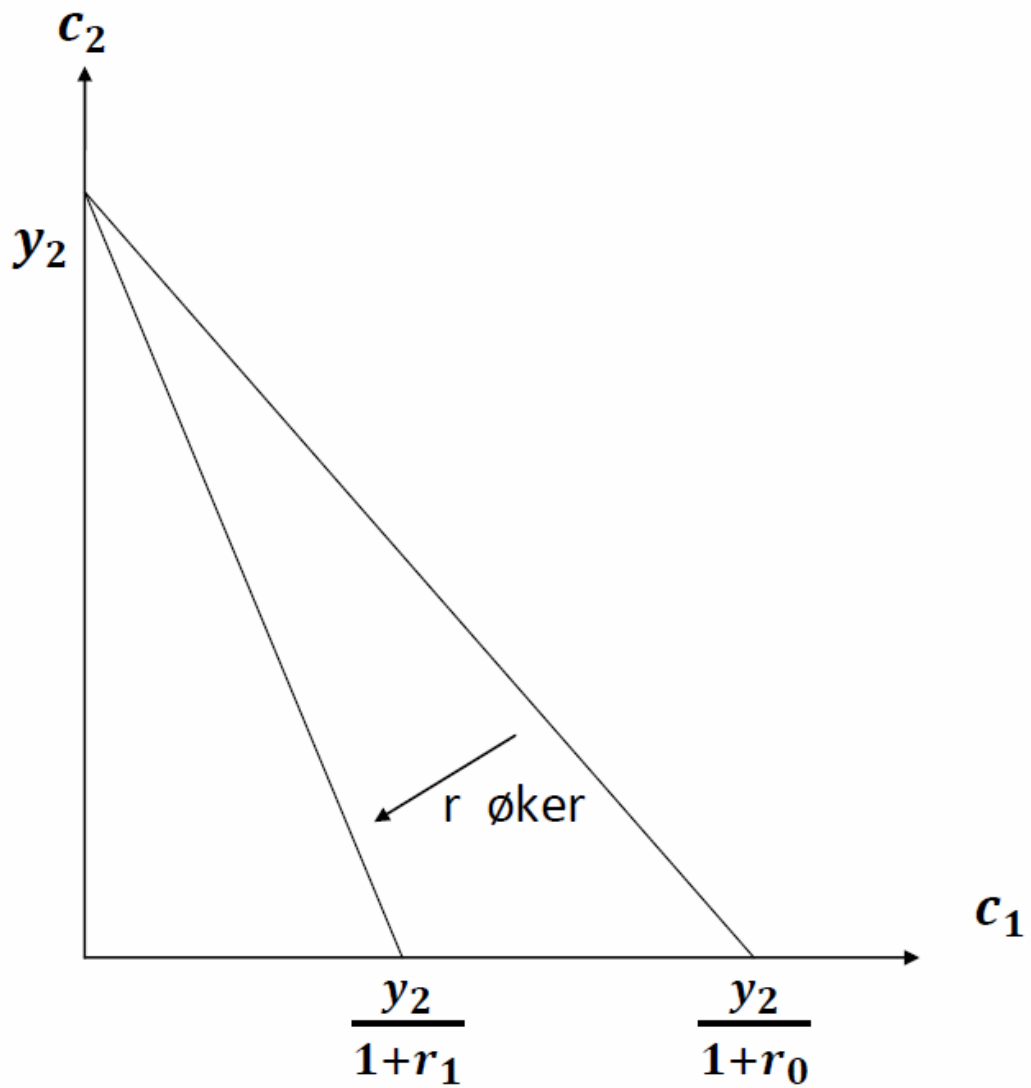
= helning langs budsjettlinja i c_1, c_2 -diagrammet

Økt rente

"Student":

$y_1=0, y_2>0$ } Netto

$C_1>0, c_2>0$ antas } låner

Økt rente kan dekomponeres i to effekter:

1. Substitusjonseffekt (prisvridingseffekt):

Konsum i periode 1 relativt dyrere

2. Inntektseffekt: reduserte

forbruksmuligheter (antar at konsum i begge perioder er normale goder, dvs ved økt inntekt ønsker man økt konsum i begge perioder)

Subst. effekt \rightarrow lavere c_1 , høyere c_2

Innt.effekt \rightarrow lavere c_1 , lavere c_2

Netto:

- Lavere $c_1 \rightarrow$ økt sparing**
- Kan ikke si noe generellt om hva som skjer med c_2**

Yrkesaktiv : $y_1 > 0, y_2 = 0$

Budsjettlinje for yrkesaktiv:

$$c_2 = (1 + r)(y_1 - c_1)$$

$$\frac{\Delta c_2}{\Delta c_1} = -(1 + r)$$

= pris på konsum i periode 1, målt i enheter i konsum i periode 2

= helning langs budsjettlinja i c_1, c_2 -diagrammet

Økt rente

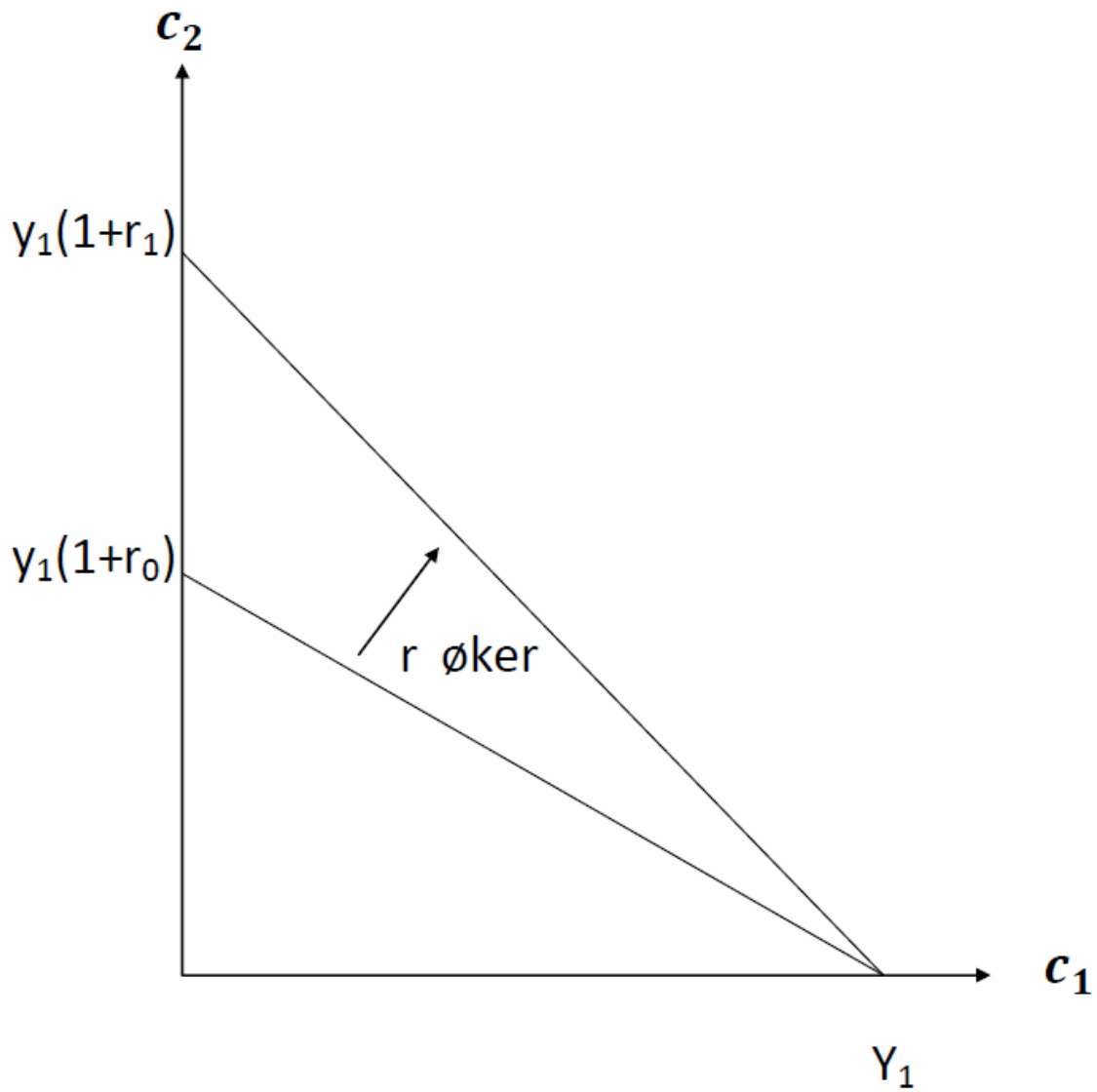
"Yrkesaktiv":

$$y_1 > 0, y_2 = 0$$

$$c_1 > 0, c_2 > 0 \text{ antas}$$

} Netto

} sparer

Økt rente kan dekomponeres i to effekter:

1.Substitusjonseffekt (prisvridingseffekt):

Konsum i periode 1 relativt dyrere

2.Inntektseffekt: økte forbruksmuligheter

Obs: subst.effekten den samme for begge grupper, men subst.effekten er forskjellig:

En student (en netto låner) får en negativ inntektseffekt.

En yrkesaktiv(en netto sparer) får en positiv inntektseffekt

Subst. effekt \rightarrow lavere c_1 , høyere c_2

Innt.effekt \rightarrow høyere c_1 , høyere c_2

Netto:

- **Høyere c_2**

- Kan ikke si noe generellt om hva som skjer med c_1 , dvs kan ikke si om sparingen øker eller avtar (pga økt rente vil et gitt sparebeløp gi høyere konsum i periode 2)

Nåverdi:

Hvordan sammenlikne inntekter og utgifter på ulike tidspunkter?

For eksempel:

Hvordan skal vi vurdere og sammenlikne to prosjekter som begge har utgift 8000 i dag, men hvor prosjekt A gir 10.000 om 5 år mens B gir 20.000 om 20 år?

Lønner det seg å gjennomføre et prosjekt som har utgift 10 mill. i dag, deretter 2 mill. i 4 år og så 4 mill. det femte året?

Regne om inntekts- og utgiftsstrømmer til verdi på samme tidspunkt, i dag

→ nåverdi (neddiskontert verdi)

Engelsk: Present discounted value (PDV)